

Orfes del temps, el cos i la ment restaven abandonats a la tranquil·litat que la capital de Bohèmia traspuava per cadascun dels seus porus. A l'empedreïda relaxació del turista, aquella màgica Praga de 1989 em va oferir durant dos dies el temps com a aliat: els rònecs carrerons d'Staré Město convidaven a vagarejar sense rumb i a buscar, enmig d'una atmosfera irreal, en el meu interior, a reconciliar-me amb mi mateix i a aprendre a conviure-hi amb més sinceritat. Realment, tot semblava predisposat per complir aquell mandat de Baudelaire quan exhortava el foll mortal a no deixar escapar els minuts “¡sense extreure'n tot l'or!”.

Soledat física i existencial d'un home que veu en el treball —i en la seva ocupació concreta de carnisser de llibres— un absurd, una alienació, una condemna fatalment inel·ludible, més enllà, és clar, de la inutilitat extrema amb què es mira la seva tasca d'eliminar físicament uns llibres —la pellofa, de fet—, mentre que les idees —els fruits i, amb ells, les llavors— que aquests mateixos llibres insemi i transmeten són irreductibles: “Tots els inquisidors del món —diu Hant'a— cremen [en va] els llibres perquè quan un llibre comunica alguna cosa vàlida, el seu riure silenciós persisteix encara mentre el devoren les flames i és que un llibre veritable sempre indica algun camí nou que condueix enllà d'ell mateix”. Només l'arrogància, la pretensió de sentir-se en possessió de l'única veritat possible, pot fer pensar a algú que les idees —totes— poden ser reduïdes també a cendra per sempre més.

Al cap de nou anys vaig tornar a Praga i li vaig proposar a la Maria d'anar a sopar al U Kaliča. Li vaig parlar del primer viatge, del bon soldat Švejk, de la cervesa, dels dibuixos de Josef Lada i de tota la mitologia que

acompanyava aquella taverna tan discreteta, vista de fora. El resultat no va ser decebedor perquè la cervesa continuava sent igual de bona, però era evident que les preferències de les noves i velles generacions de guiris no tenien El calze a la seva agenda ni en el seu punt de mira. Vam anar-hi a l'hora de sopar, ni massa tard ni massa d'hora, i tot just érem nosaltres dos i un parell o tres de taules més i tampoc no recordo que vingués algú més mentre sopàvem. Total, que vam estar molt ben servits. Sic transit gloria mundi.

El gest de dipositar flors a les tombes d'uns artistes morts setanta anys enrere podria ser interpretat com una mostra de sentimentalisme burgès i podríem despatxar l'afer per la via sumaríssima si no fos que aquelles flors desprenien una aroma que era una barreja de memòria i enyorança de temps passats. Era el modest tribut que les germanes Nováková, defenestrades socialment pels efectes de la revolució de febrer de 1948, retien a la Primera República, a la memòria de la Txecoslovàquia independent liderada pel president Tomáš Masaryk.